

Inhoeverre het willens-en-wetens-waarschijnlijk besmette kinderen naast anderen op school plaatsen een logisch gevolg is van het al reeds in 1916 door HEIJERMANS ingenomen standpunt, begrijp ik niet, doch heeft hier geen beteekenis, daar de te Amsterdam toegepaste maatregelen zoo oud zijn als . . . de epidemiewet.

Dat men ook te Amsterdam met de hulp van de huisartsen, de ziekenhuisartsen, het geneeskundig schooltoezicht, de wijkverpleging, enz. enz., door *overveding*, de voor de praktijk belangrijke leemten in de epidemiewet tracht aan te vullen, stip ik slechts aan.

Amsterdam, 15 Augustus 1924.

W. F. VELDHUYZEN.

VENTILATIE VAN SCHOOLLOKALEN.

Naar aanleiding van het artikel van dr. L. LEOPOLD in het *Tijdschrift* van 26 Juli l.l. moet ik er op wijzen, dat het vraagstuk van de ventilatie van schoollokalen reeds lang een uitgemaakte zaak is.

LEOPOLD nam proeven met geopende „benedenklep van het ventilatiekanaal” en „openingen voor luchttoevoer achter de radiatoren”, „voor aanvoer van frissche lucht” en gesloten ramen, en spreekt van „zomer- en winterklep” van het ventilatiekanaal. Hieruit blijkt, dat hij met het stelsel „LEVOIR-VAN BEMMELEN” werkt. Dit stelsel is reeds lang op goede gronden veroordeeld. MASTBOOM kwam reeds in 1899 daartegen op. SWAAB heeft in den winter van 1904 op 1905 te Amsterdam proefondervindelijk bewezen, dat het stelsel LEVOIR-VAN BEMMELEN niet deugt. In 1906 hebben wij te 's-Gravenhage, van wege de schoolcommissie, eveneens de ondeugdelijkheid van dat stelsel bewezen. En in 1910 heb ik met den schoolarts PIGEAUD de proeven van 1906 herhaald, met hetzelfde resultaat. Al de hier bedoelde proeven werden verricht met het toestel van HALDANE.

Ik heb dit onderwerp uitvoerig behandeld in No. 11 en 12 van den 9den jaargang van het *Tijdschrift voor sociale Hygiëne* (1907) en in No. 12 van den 13den jaargang van hetzelfde *Tijdschrift* (1911). De bronnen (ook van de fouten) heb ik destijds opgespoord 1).

In 1911 schreef ik (naar aanleiding van mij verstrekte inlichtingen): „Te Amsterdam is *besloten* op de openbare (lagere) scholen het ventilatie-systeem LEVOIR-VAN BEMMELEN *niet meer toe te passen*. Te 's-Gravenhage is een dergelijk besluit nog steeds „in staat van wijzen”. Blijkbaar zijn de bordjes verhangen. Te 's-Gravenhage wordt reeds sedert lang bij het bouwen van scholen geen ventilatie-systeem LEVOIR-VAN BEMMELEN meer aangebracht. Geen „beneden- of winterkleppen” meer, geen openingen achter de kachels of radiatoren meer. En waar die, in oude scholen, nog bestaan, weet men, dat zij niet gebruikt moeten worden. Te Amsterdam wordt, naar uit de verhandeling van dr. LEOPOLD blijkt, nog altijd met dat ondeugdelijke stelsel getobd, ten nadeele van de schooljeugd.

's-Gravenhage, Augustus 1924.

J. DE GROOT SR.

DE TANDARTS EN DE JUSTITIE.

In dit *Tijdschrift* van 16 Augustus l.l. staat een kleine mededeeling van een voordracht van H. CANTOR, overgenomen uit *The Lancet* van 5 Juli l.l. Nu weet ik niet, of CANTOR het bijgaande toenmaals zeer beroemde geval onder zijn casuïstiek heeft opgenomen en ik zend het daarom in als een kort uittreksel van de indertijd groote kolommen in de politieke bladen van Buenos-Aires, nu ruim 10 jaren geleden. Het geval maakte toen in geheel Zuid-Amerika een buitengewonen indruk.

Er werd moedwillig brand gesticht in het gebouw van de X-legatie in Santiago, de hoofdstad van Chili. Het gebouw brandde bijna geheel uit en nadat het vuur

1) Indien de redactie dit wenscht, ben ik gaarne bereid de hoofdpunten in dit *Tijdschrift* nog eens uiteen te zetten,

gebluscht was, vond men een zeer verkoold geheel onherkenbaar lijk. Tevens ontdekte men, dat de brandkast, die den vorigen dag een groote som geld had bevat, open en leeg was. Er was dus een moord gepleegd op het ongelukkige verkoelde slachtoffer en tevens diefstal met brandstichting. De gezant, die niet in het gebouw woonde en die dadelijk geroepen werd, was overtuigd, dat de verkoold man zijn secretaris was, en natuurlijk namen de regeering en de politie terstond kennis van het geval. Zoowel de regeering als de politie waren evenzeer overtuigd, dat dit het lijk was van den secretaris, landgenoot en vriend van den gezant, en een jongmensch, dat om zijn aangenaam uiterlijk en karakter in de hoofdstad van Chili een zeer gaarne geziene persoonlijkheid was.

In de legatie huisde verder de portier, wiens familie, vrouw en kinderen in een ander huis woonden. Daar nu de portier verdwenen was, werd aan dezen de schuld gegeven van de driedubbele misdaad en daar hij nergens te vinden was, werd natuurlijk aangenomen, dat hij gevlucht was met de groote som geld, die hij gestolen had. De politie nam daarom dadelijk maatregelen en zond agenten uit en telegrammen om den misdadiger te vatten.

De regeering, diep begaan met de droefheid van den gezant en met den dood van den vermoorden secretaris en persoonlijke vriend, besloot aan het arme slachtoffer een schitterende begrafenis te geven op staatskosten, waarvoor dan ook dadelijk de bevelen werden gegeven.

Maar men had buiten den tandarts gerekend. Onder de menigte menschen, die het vernielde gebouw kwamen zien, bevond zich een zeer bekend tandarts. Deze heer had kort te voren den portier van de legatie behandeld en eenige tanden met goud gevuld. De tandarts keek den mond van het slachtoffer na en herkende daaraan het lijk van den portier. Hij bewees zijn bewering met zijn aantekeningen. Hoewel hij eerst stootte op het ongeloof van het publiek, met name van de regeeringspersonen en den gezant, hield hij vol en men was na veel heen en weer praten wel gedwongen om zijn verklaring aan te nemen.

Daar nu een van de inwoners van het legatiegebouw verdwenen bleef n.l. de secretaris, moest men wel aannemen, dat deze de driedubbele misdaad had begaan en daarna was gevlucht. Dit bleek werkelijk het geval te zijn en na ijverig zoeken door de politie werd de misdadiger, ik meen na 14 of 15 dagen, gepakt en naar Santiago gebracht. Overweldigd door het bewijsmateriaal heeft hij bekend en hij werd door de Chileensche justitie gestraft, naar ik meen met den dood.

De X-gezant en zijn regeering in Europa deden nog moeite om hem te redden. Zij beweerden, dat de misdadiger tot de X-natie behoorde en dat de misdaad op X-terrein (het gezantschapsgebouw) was geschied en dat hij daarom moest worden uitgeleverd. Dit verzoek van de X-regeering werd door Chili geweigerd.

De arme portier was nu in zijn eer hersteld en de Chileensche regeering heeft verder gezorgd voor zijn vrouw en kinderen. Zonder de hulp van den tandarts was deze misdaad hoogstwaarschijnlijk ongestraft gebleven en was de misdadiger met zijn roof ontsnapt 1).

's-Gravenhage, 18 Augustus 1924.

J. A. ROORDA SMIT.

1) Zooals men weet, is juist dezer dagen het eindelijk gevonden lijk van den te Rome vermoorden MATTEOTTI ook alleen aan een met goud geplombeerden tand herkend.

Redactie.